

Сагоревање М

Сагоревање течних горива

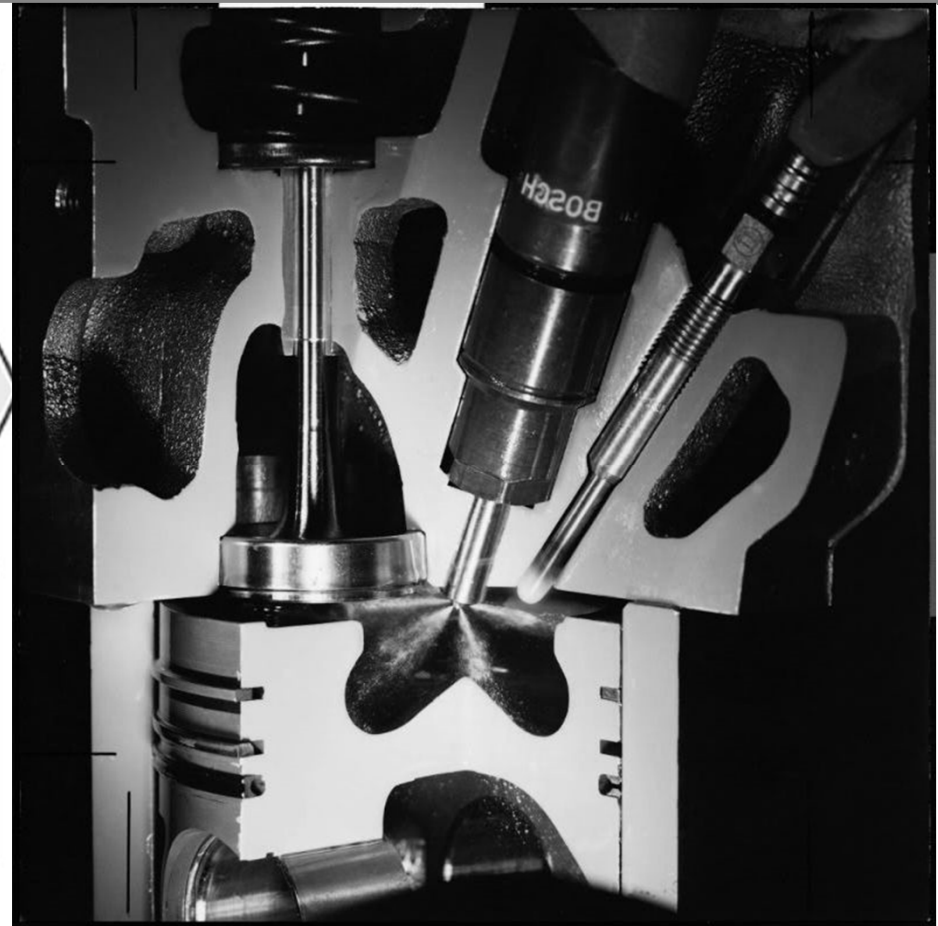
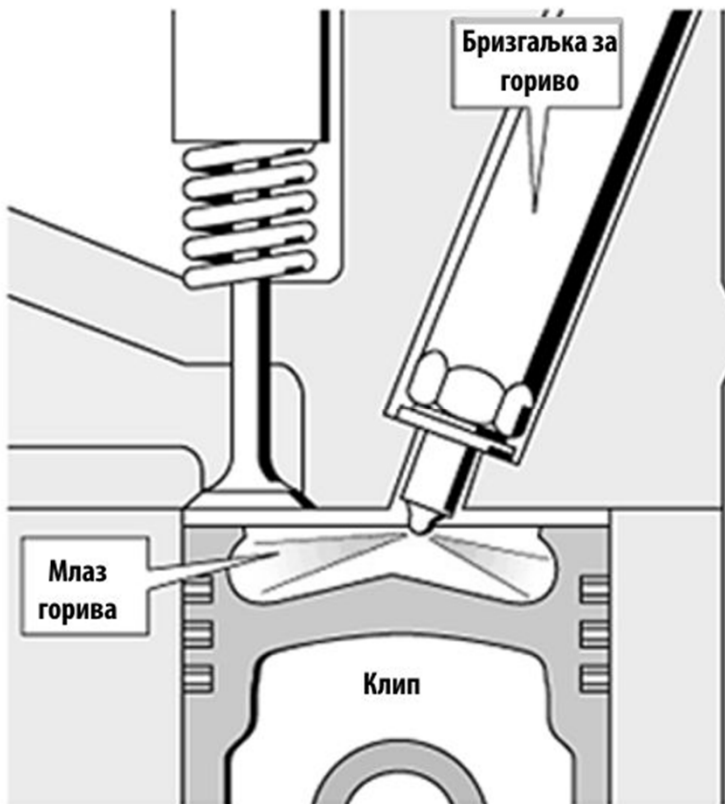

Како сагорева течено гориво?

- **Дифузионо!**
- **Прво испаравање, затим образовање гориве смеше и коначно сагоревање капљице или млаза капљица.**
- **Примери: Diesel мотори, ракете, гасне турбине, котлови и пећи, индустријски грејачи с горионцима на течено гориво.**
- **Једини пример кинетичког сагоревања течног горива је сагоревање моторног бензина у комори за сагоревање Otto мотора.**

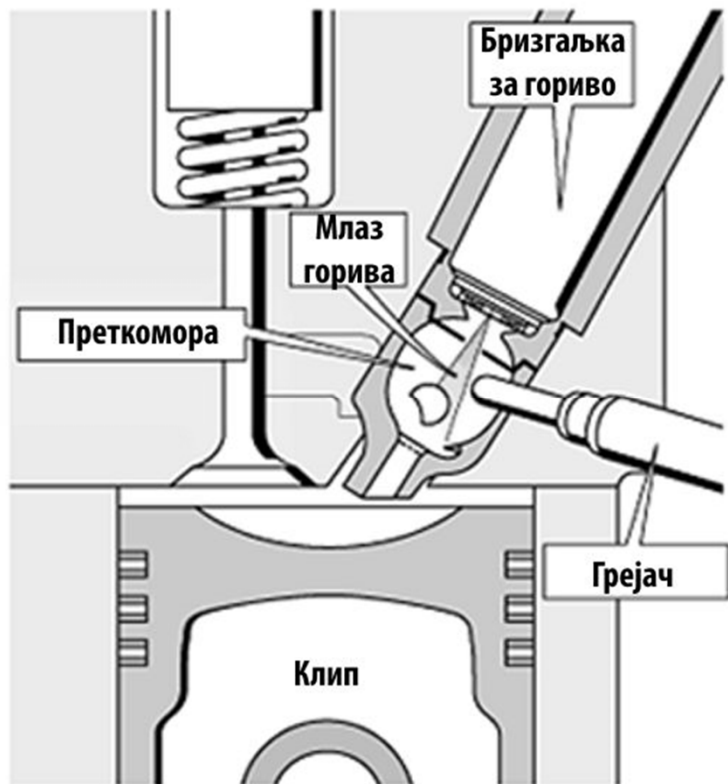

Diesel motor – непосредно (директно) убризгавање горива

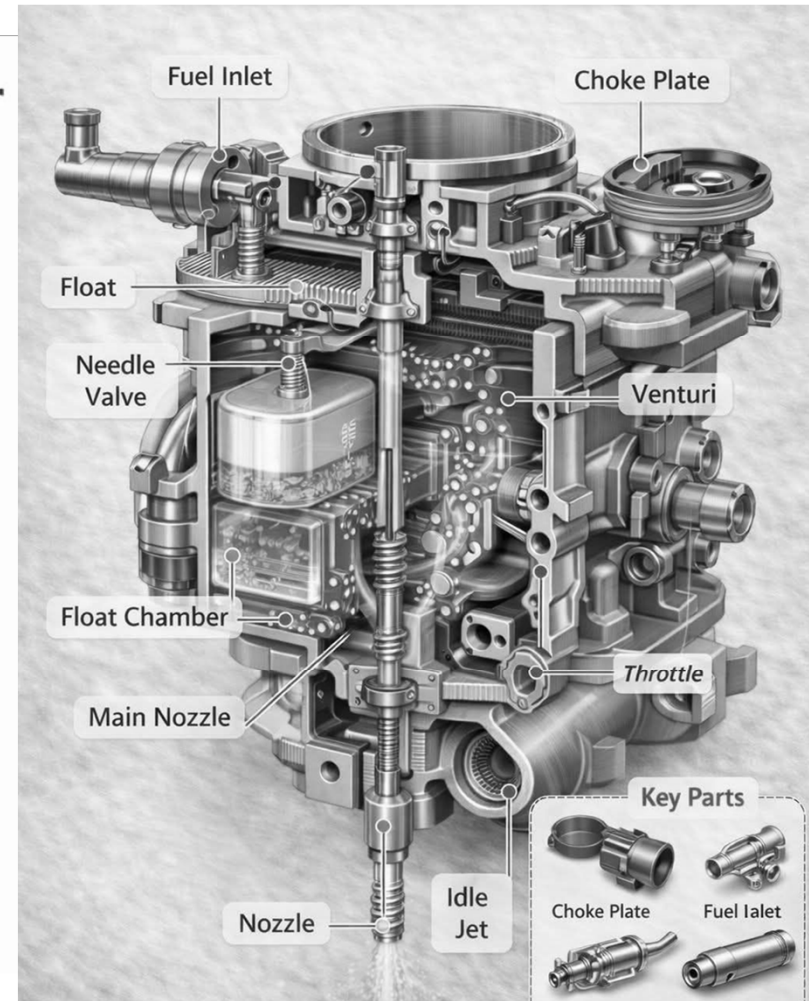
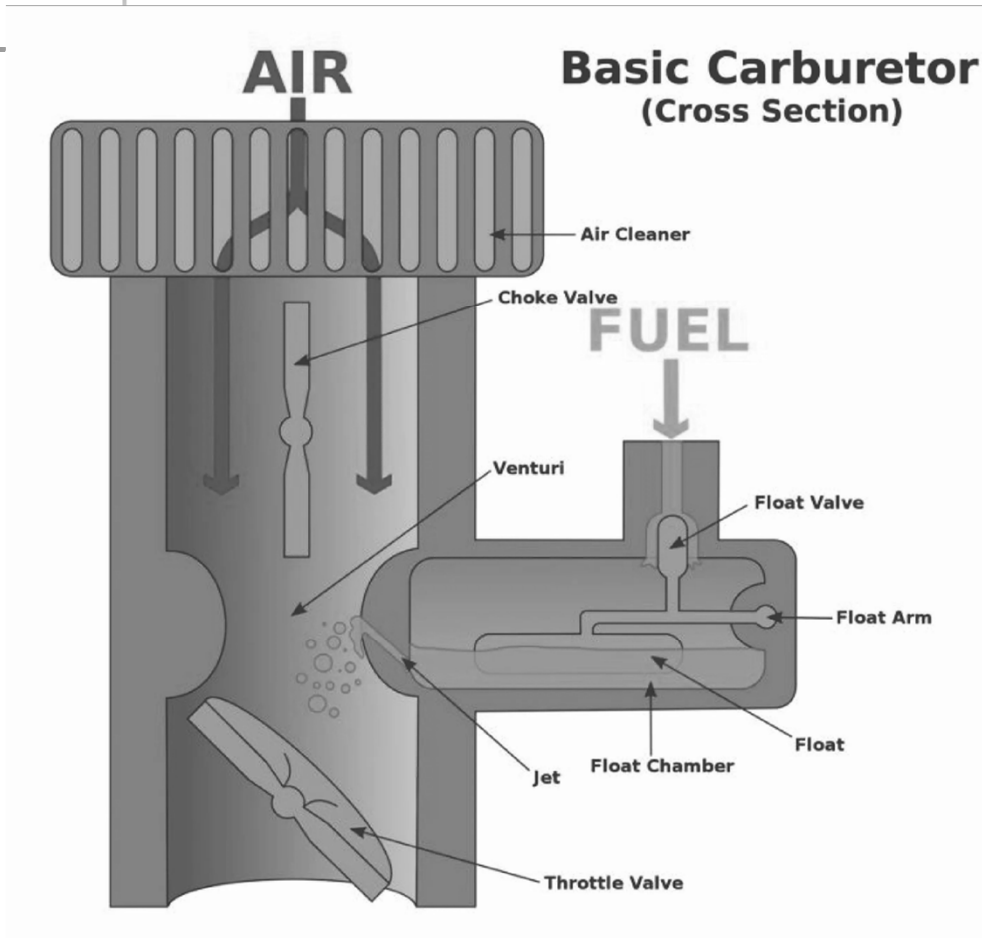

Diesel мотор – посредно (индиректно) убризгавање горива

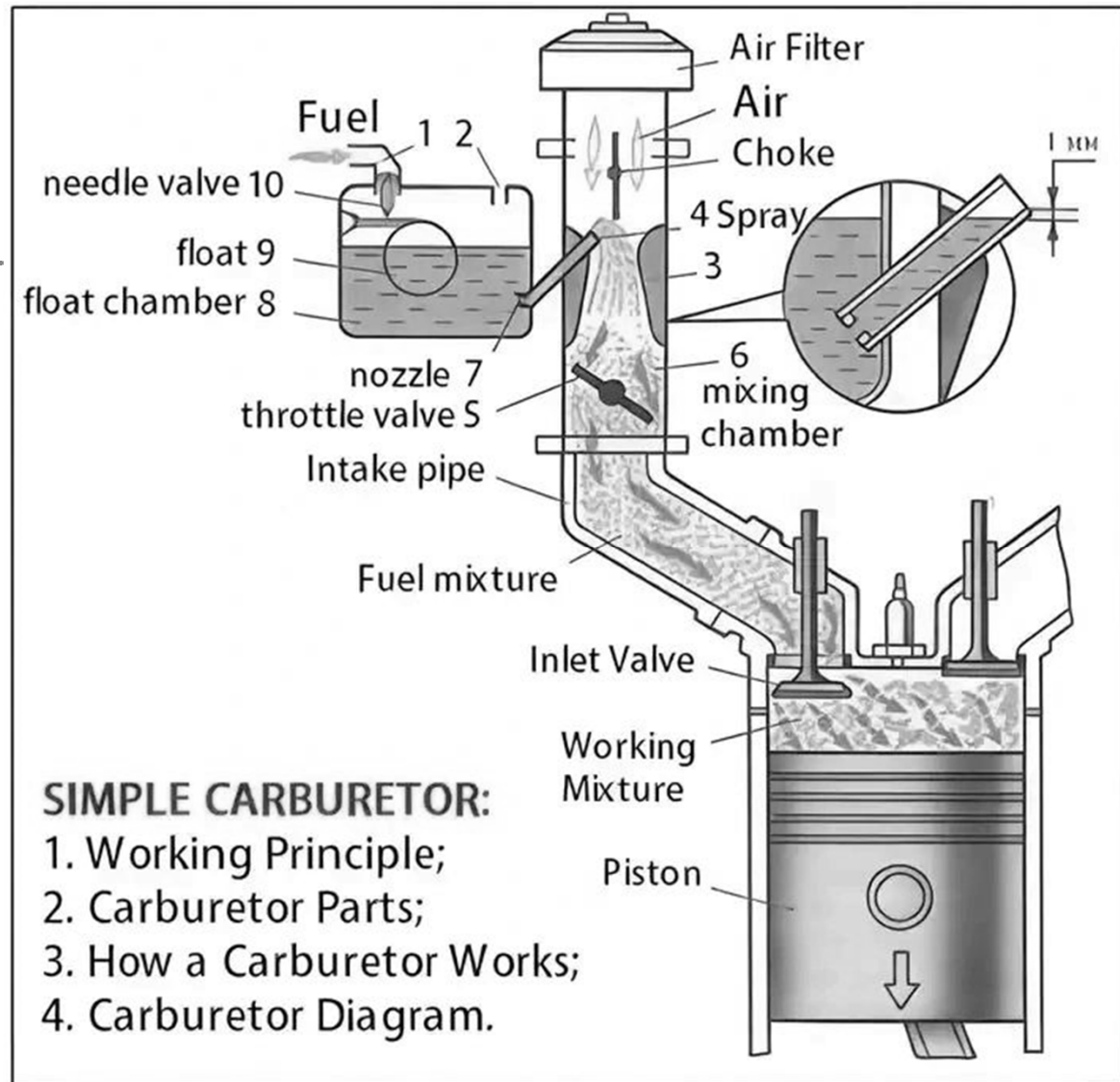

Otto motor – карбуратор (распршивач)

Otto motor – карбуратор (распршивач) и усисна грana

Otto motor – посредно (индиректно) убризгавање горива

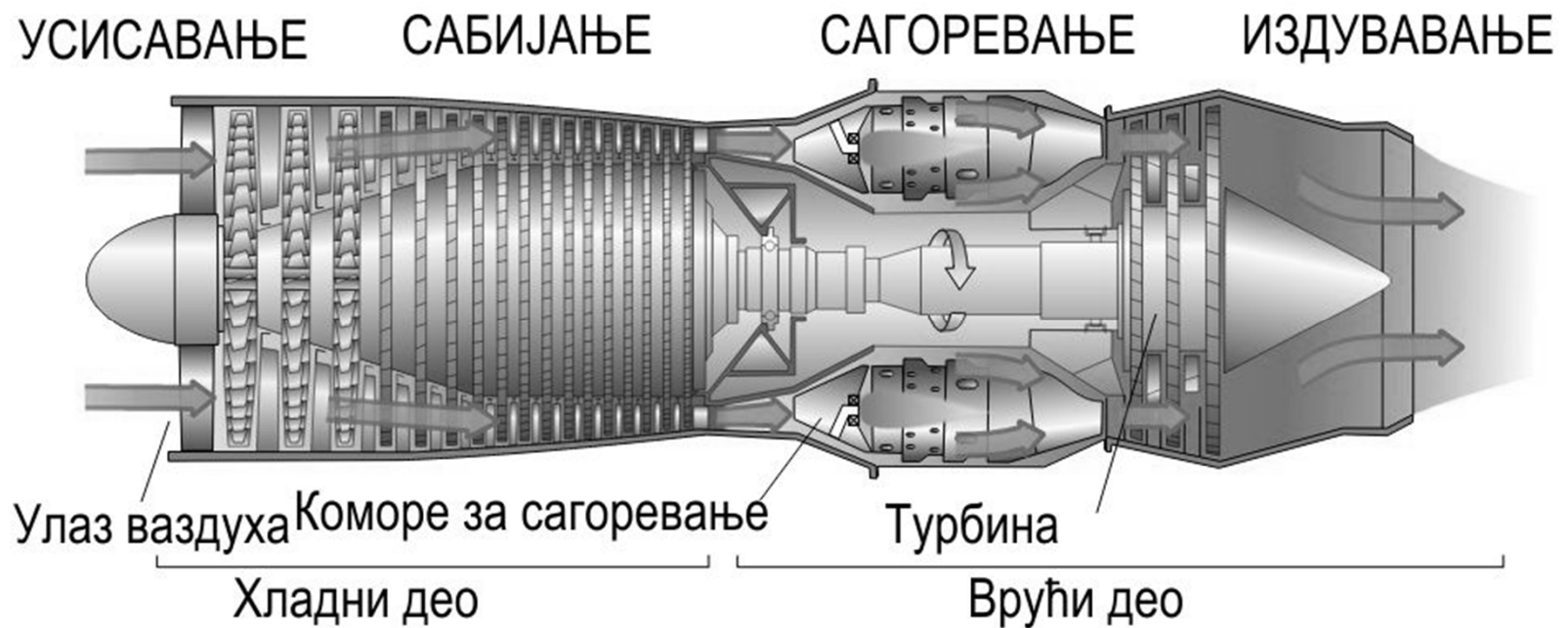

Otto motor – директно убризгавање горива

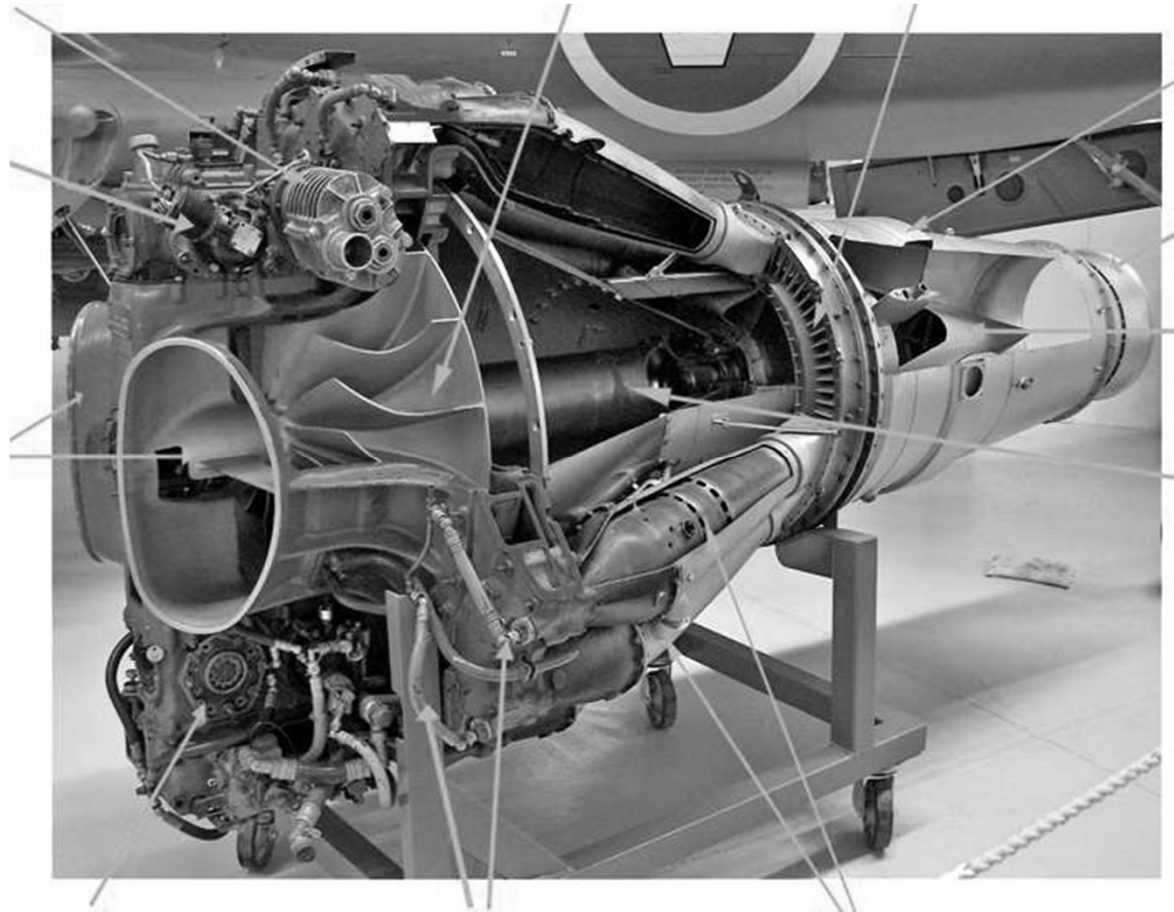

Гасна турбина

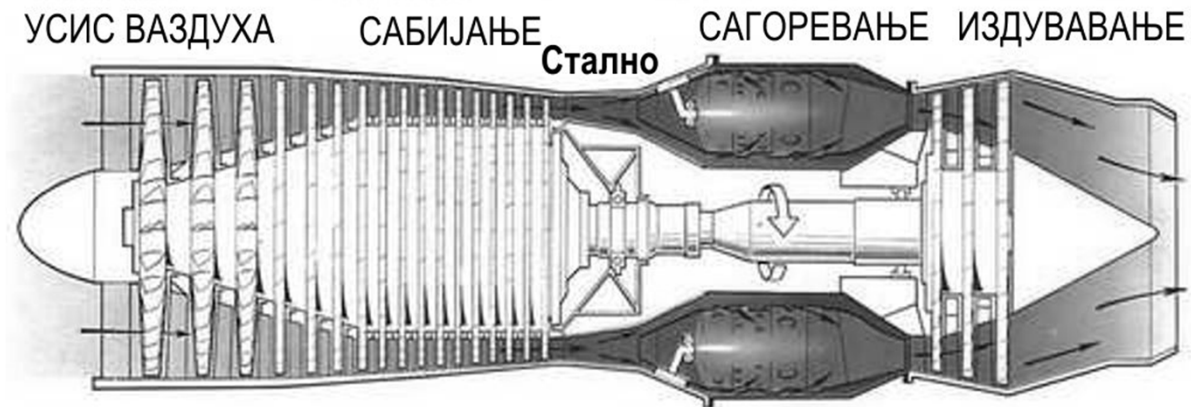
Гасна турбина

Сагоревање М, школска 2025/26,
7. предавање

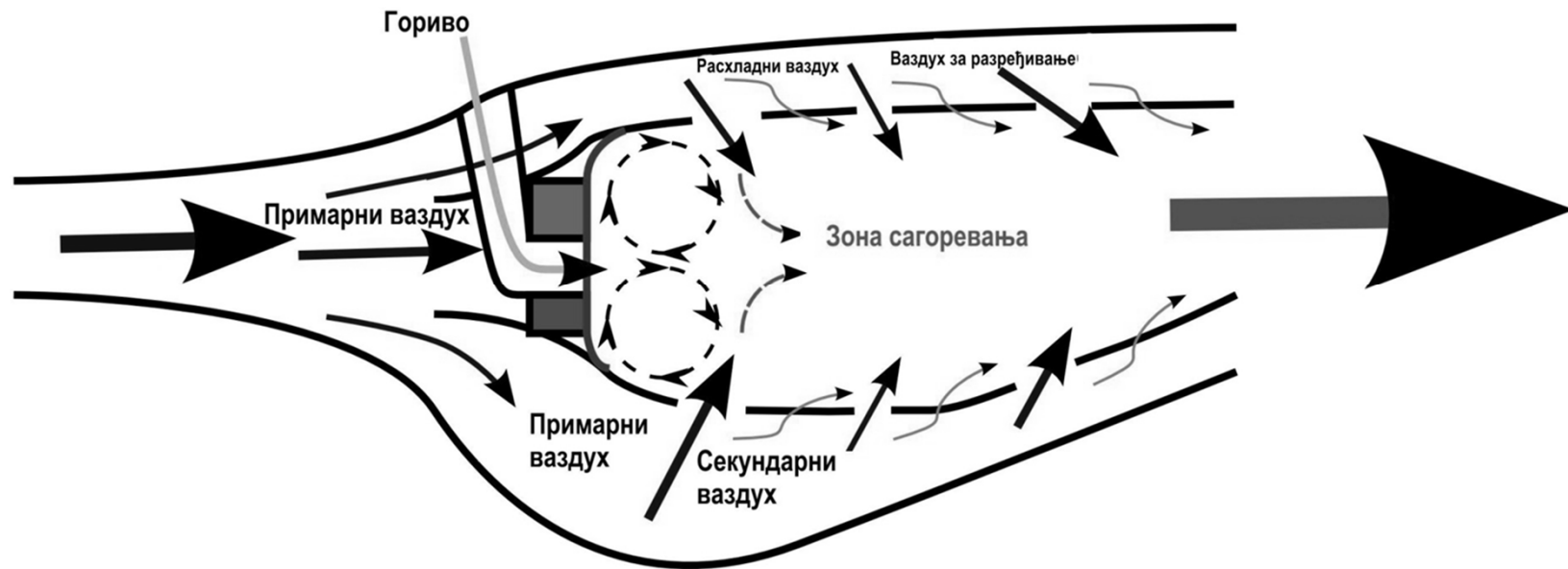

Гасна турбина и Otto мотор

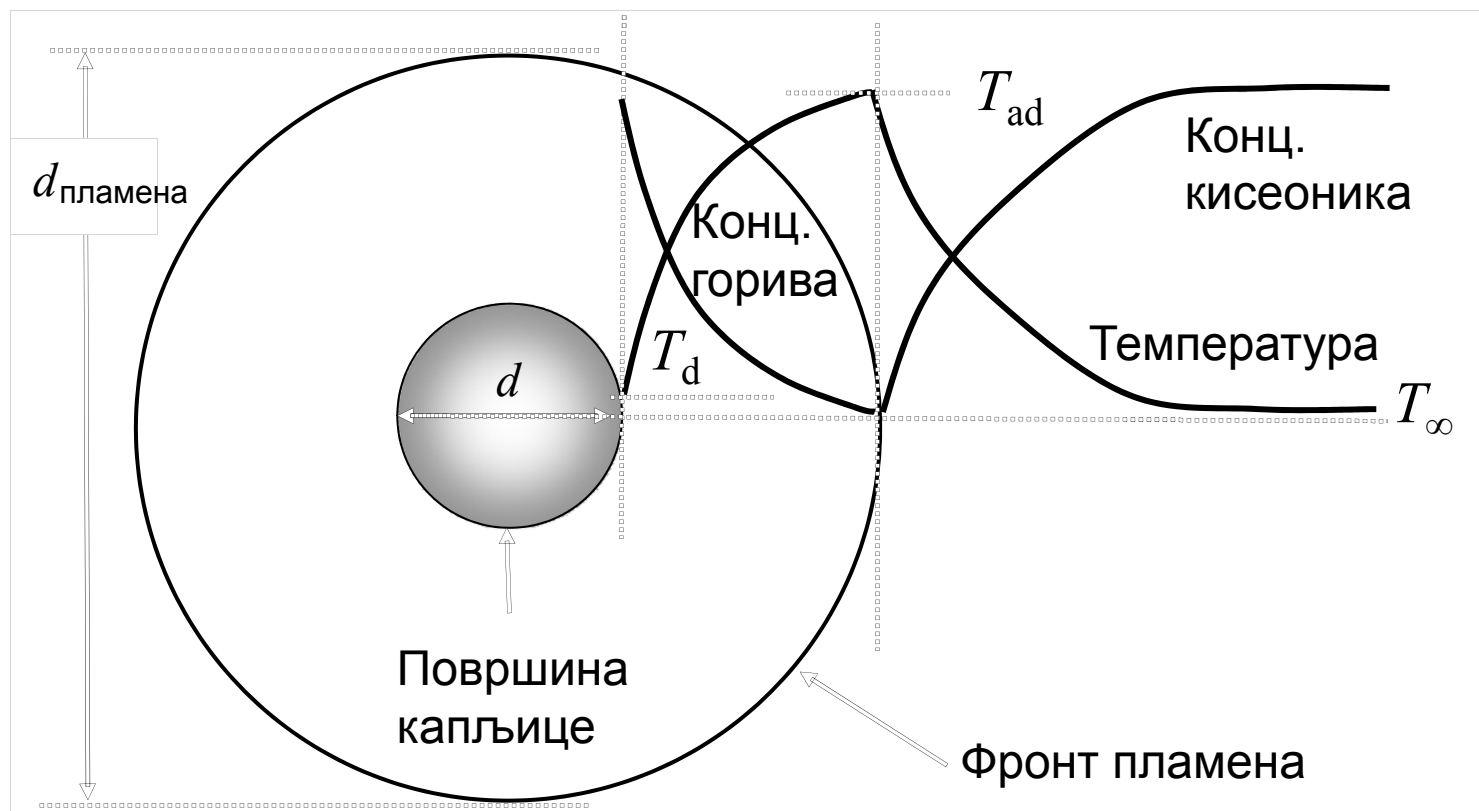

Горионик гасне турбине

Сагоревање капљице течног горива

Сагоревање капљице течног горива (претпоставке)

- Процес се одвија сферно симетрично.
- Процес је квазистационаран,
- Занемарује се принудна и природна конвекција, као и утицај суседних капљица.
- Процес је изобарски ($p=\text{const}$).
- Температура је униформна у целој капљици.
- Топлота из пламена се проводи до површине горива, услед чега оно испарава.
- Гориво конвекцијом/дифузијом продире до фронта пламена, при томе су константни D , c_p , λ , а $Le=1$.
- Кисеоник дифундује у фронт пламена из околине, сагоревање се одвија на месту стехиометријске смеше.
- Пречник капљице се смањује док она не сагори или се не угаси ($d(t) \rightarrow d=0$).

Колико брзо сагорева капљица течног горива (d^2 закон)

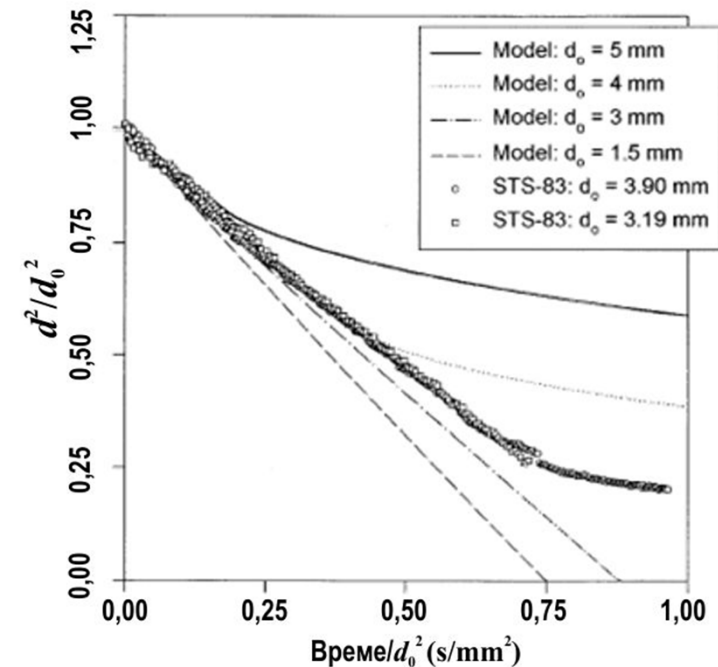
- Сферно-симетрични модел развијен од стране Godsave-а и Spalding-а 1953.

$$[d(0)]^2 - [d(t)]^2 = Kt \Rightarrow K = \frac{8\lambda}{\rho_{\text{gor}} c_p} \ln(1+B)$$

$$B_M \equiv \frac{m_{\text{gor}\infty} - m_{\text{gors}}}{m_{\text{gors}} - 1} \text{ - за пренос масе}$$

$$B_T \equiv \frac{c_p (T_\infty - T_s)}{Q_{\text{isp}}} \text{ - за пренос топлоте}$$

$$\alpha = D \Rightarrow B_T = B_M$$

Колико брзо сагорева капљица течног горива (d^2 закон)

Шта је шта у једначинама:

- $d(0)$ - пречник капљице у почетном тренутку,
- $d(t)$ - пречник капљице у тренутку времена t ,
- K - константа брзине сагоревања капљице (m^2/s),
- λ - топлотна проводност ($W/m \cdot K$),
- ρ_{gor} - густина капљице горива (kg/m^3),
- c_p - специфични топлотни капацитет паре горива при конст. притиску (J/kgK),
- Q_{isp} - латентна топлота испаравања горива (J/kg),
- T_{∞} - температура околног ваздуха (K),
- T_s - температура на површини капљице (једнака је температури испаравања) (K),
- B - „преносни број“ познатији као Spalding-ов број/кофицијент.

Време сагоревања капљице течног горива

- Одређује се из услова да је коначни пречник капљице једнак нули, тако да је:

$$t = \frac{d_0^2 \rho_{\text{gor}}}{8 \cdot \rho \cdot D \cdot \ln(1 + B)}$$

- Где је ρ густина средине у којој се одвија сагоревање.

Сагоревање чврстих горива

Технологије за сагоревање чврстих горива

- Сагоревање на покретној/непокретној решетки – комад (**Fixed Bed Combustion**) до $30 \text{ MW}_{\text{th}}$
  - Гранулација 5 - 50 mm
  - Брзина загревања – неколико K/s до неколико стотина K/s
  - Време сагоревања – 1 min – 1 h
- Сагоревање у флуидизованом слоју – дробљен (**Fluidized Bed Combustion – FBC**)
  - Гранулација <6 mm (циркулациони), <25 mm (атмосферски)
  - Брзина загревања – 1.000 – 10.000 K/s
  - Време сагоревања – 1 min

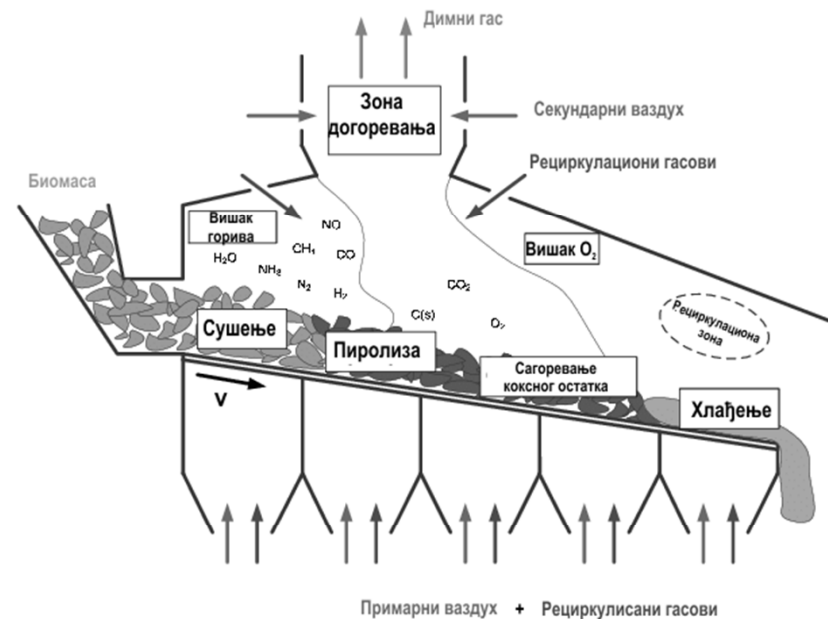
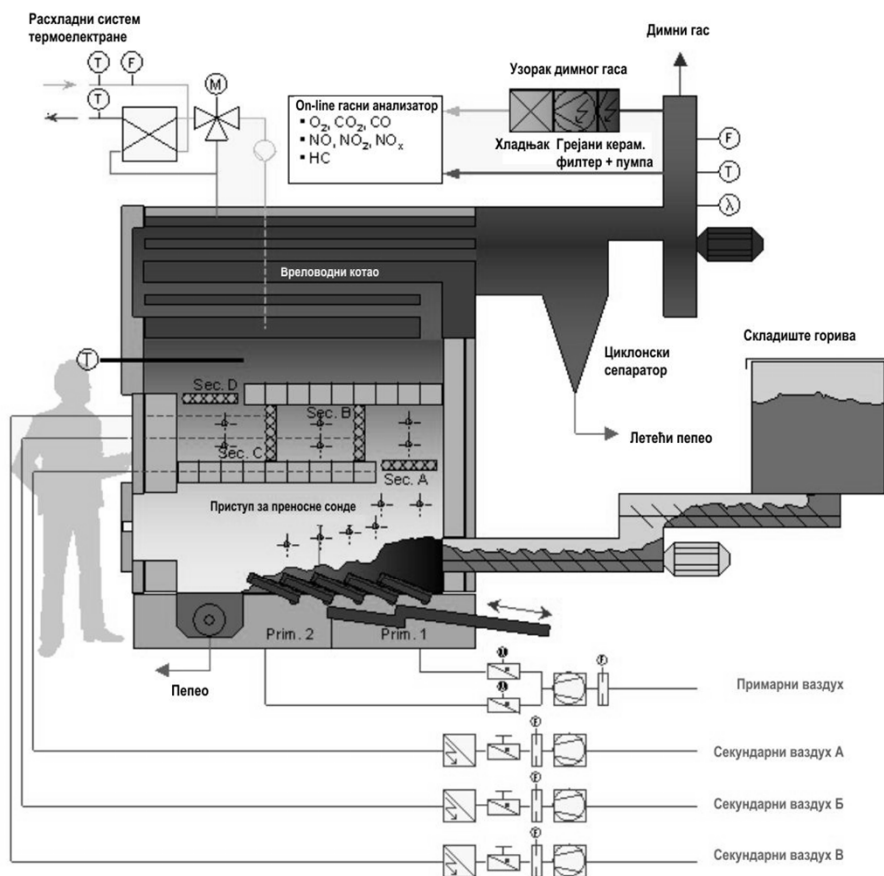
Технологије за сагоревање чврстих горива

- Сагоревање у лету – у спрашеном стању (Pulverized Coal Combustion – PCC)
  - Гранулација $<200 \mu\text{m}$ (за лигните $<90 \mu\text{m}$)
  - Брзина загревања – $100.000-1.000.000 \text{ K/s}$
  - Време сагоревања – 1 s

Сагоревање на покретној решетки (схема)

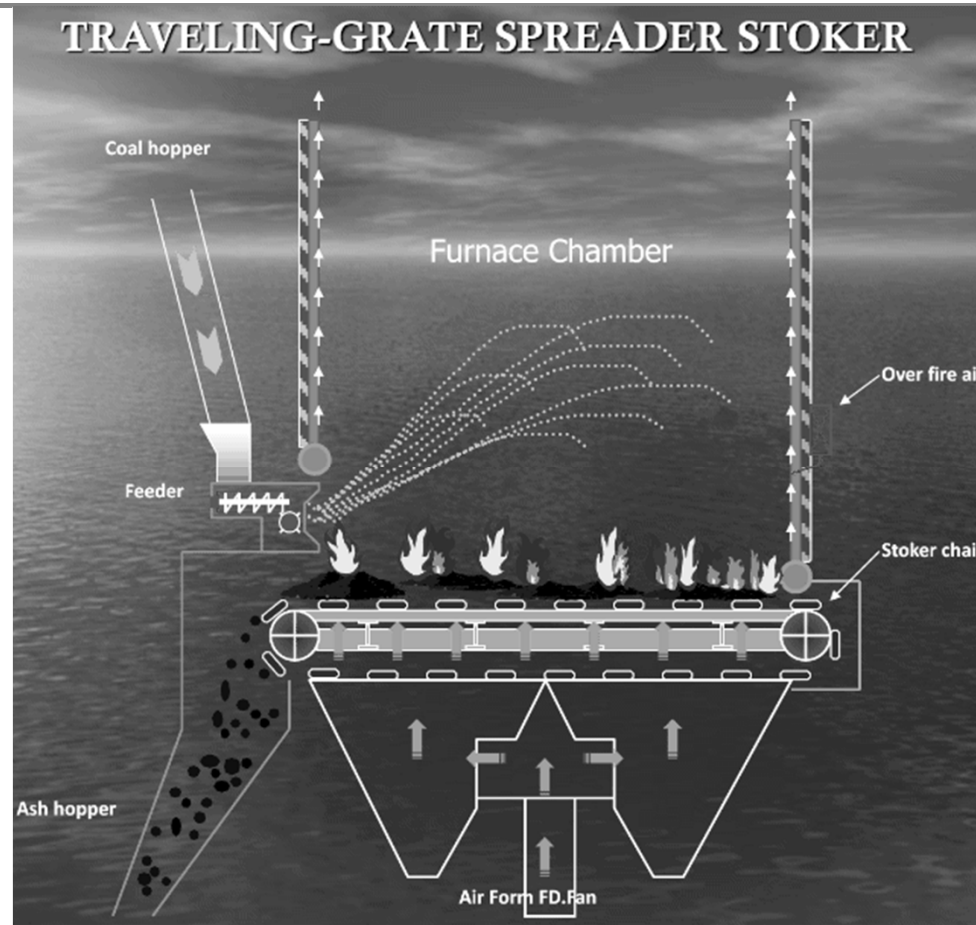
Сагоревање на покретној решетки (стварни изглед)

Сагоревање М, школска 2025/26,
7. предавање

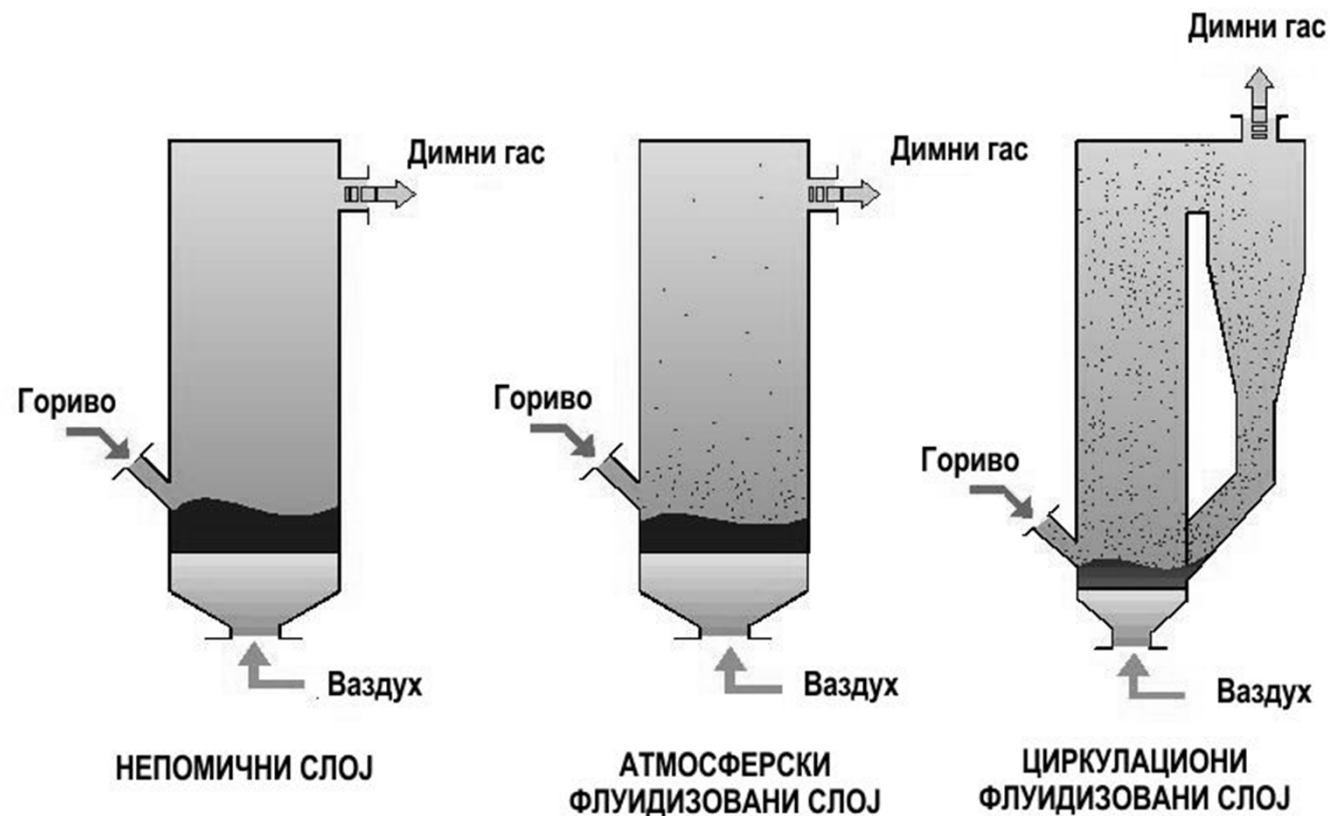
Сагоревање на покретној решетки (анимација)

Сагоревање М, школска 2025/26,
7. предавање

Сагоревање у флудизованом слоју (врсте)

Сагоревање у флудизованом слоју ✓ (врсте и основна предност)

Врсте:

- 1-ва генерација – атмосферски (Bubbling-Bed Combustion – BBC),
- 2-га генерација – циркулациони (Circulating Fluidized Bed Combustion – CFBC),
- 3-ћа генерација – под притиском (Pressurised Fluid Bed Combustion – PFBC).

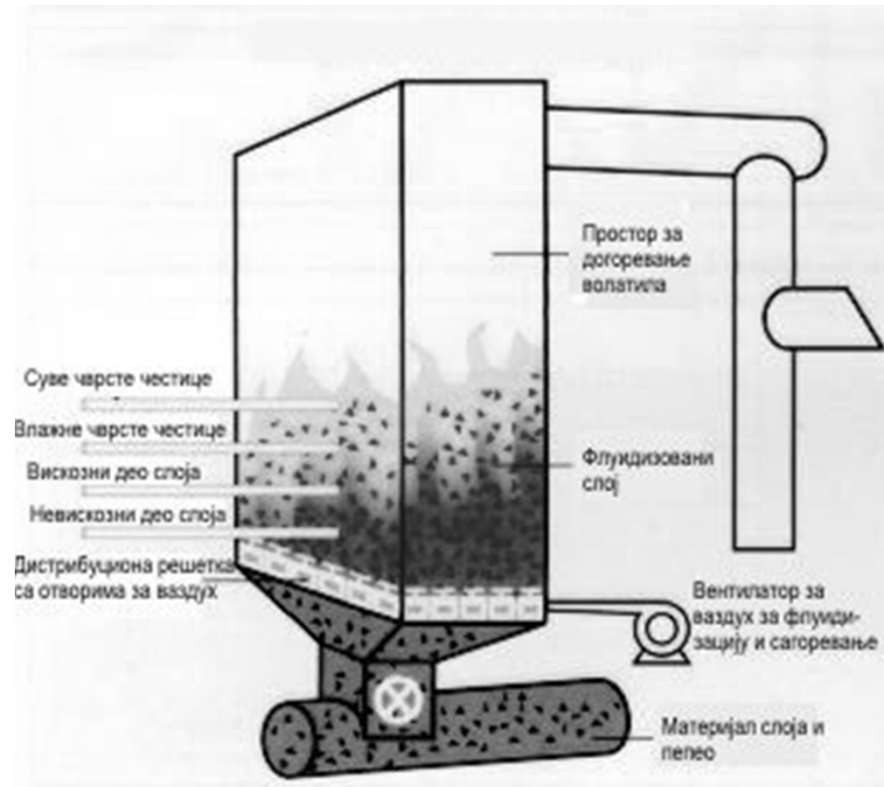
Основна предност - испуњење критеријума 3Т:

- температура (довољно висока),
- турбуленција (довољно интензивна),
- време (time – довољно дуго).

Сагоревање у флудизованом слоју (атмосферски)

- Обично (најстарији начин – атмосферски) ложиште за сагоревање у флуидизованом слоју се састоји од дистрибуционе плоче на којој се налазе отвори кроз које се удувава носећи гас (ваздух) и усправних зидова који образују призму (цилиндар или квадар).

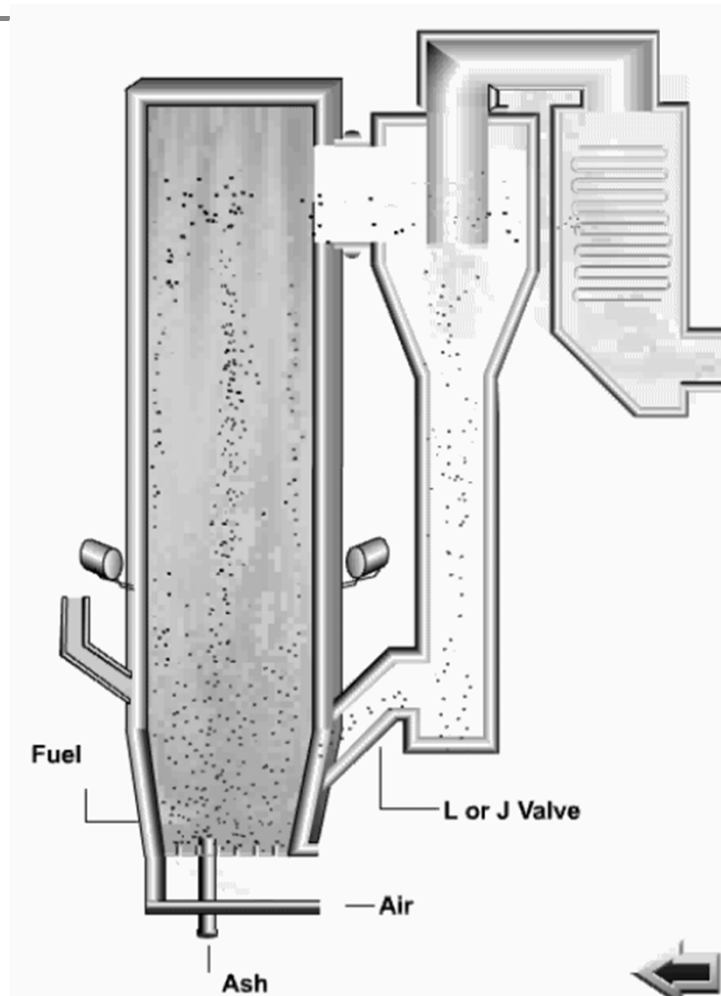
Сагоревање у флудизованом слоју (циркулациони)

- Материјал слоја и гориво круже кроз ложиште и циклонски одвајач (сепаратор).

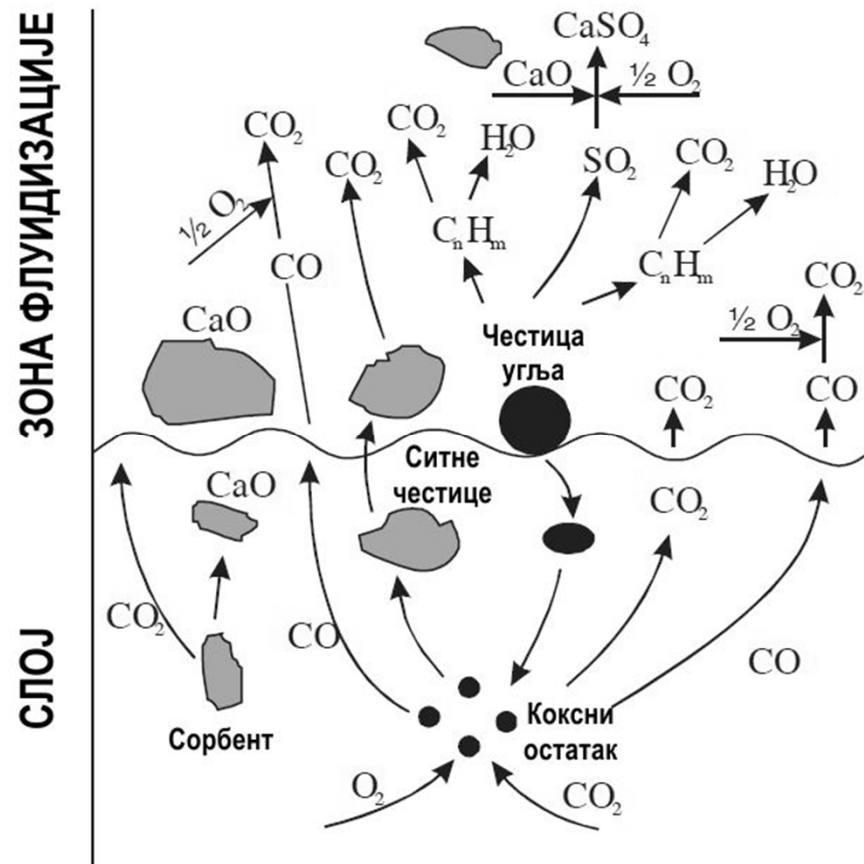
Сагоревање у флудизованом слоју (анимација)

7. предавање

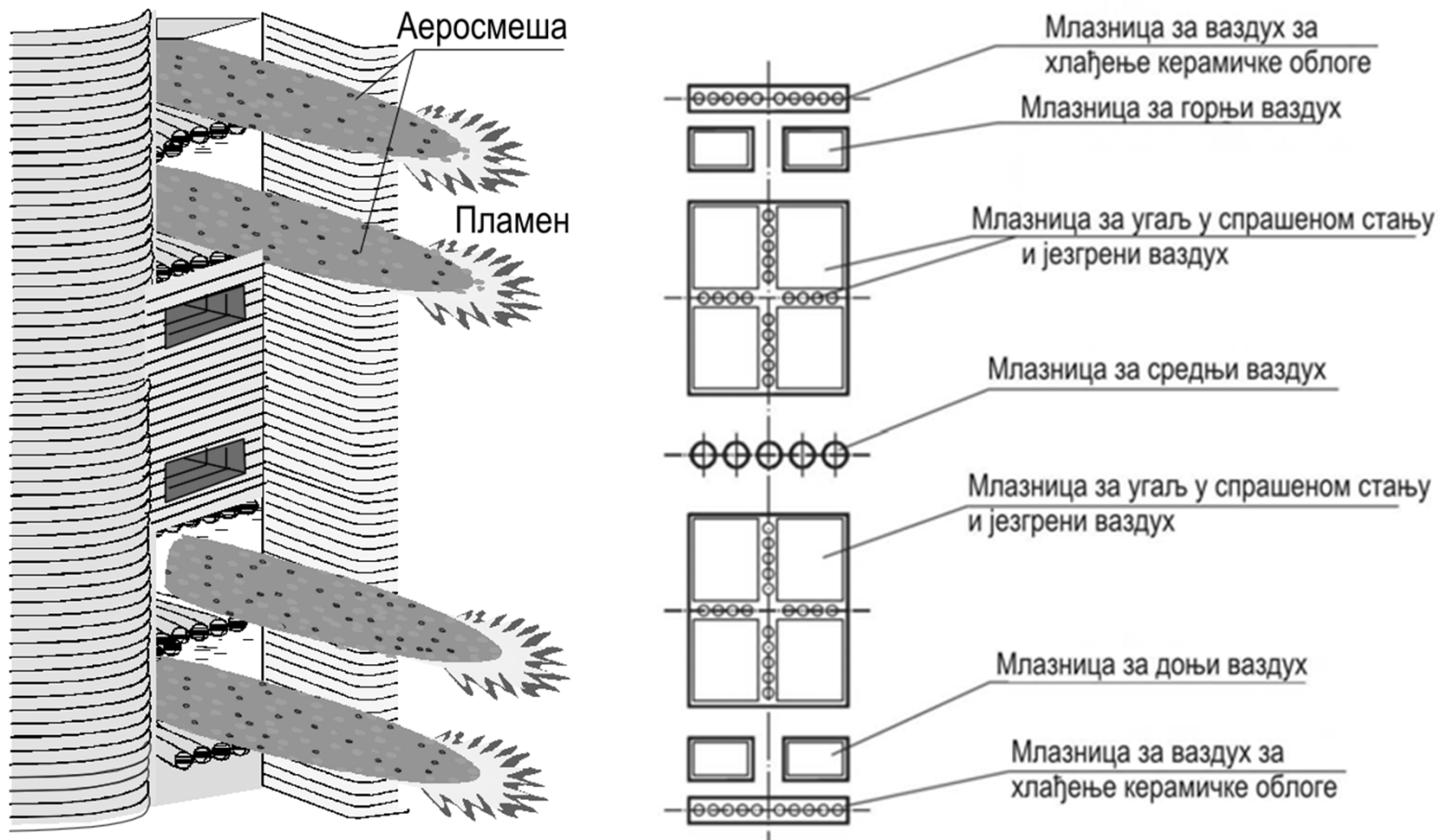

Сагоревање у флудизованом слоју (фазе сагоревања)

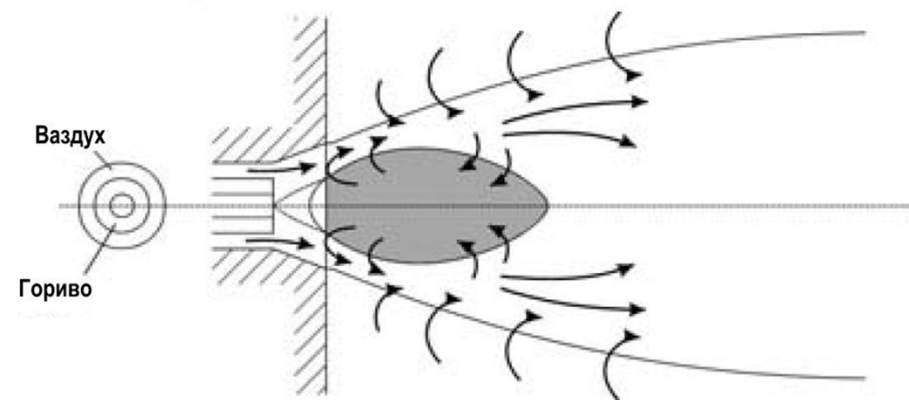
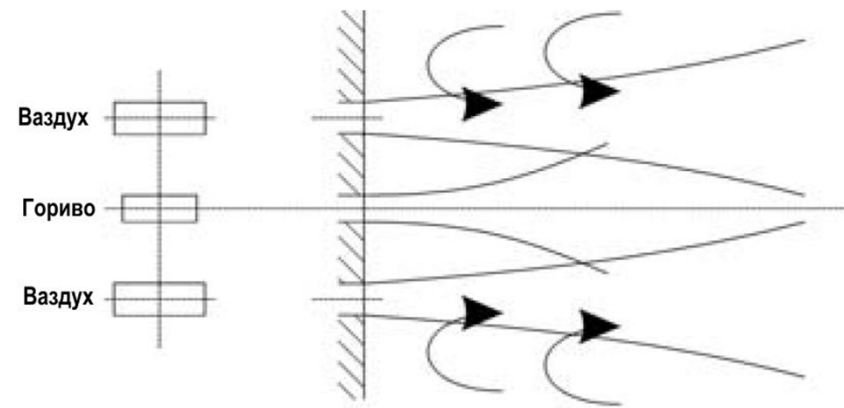
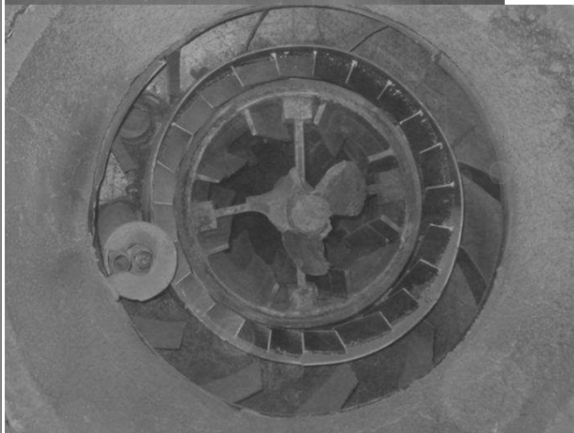

Сагоревање у лету (принцип рада)

Сагоревање у лету (примери горионика)

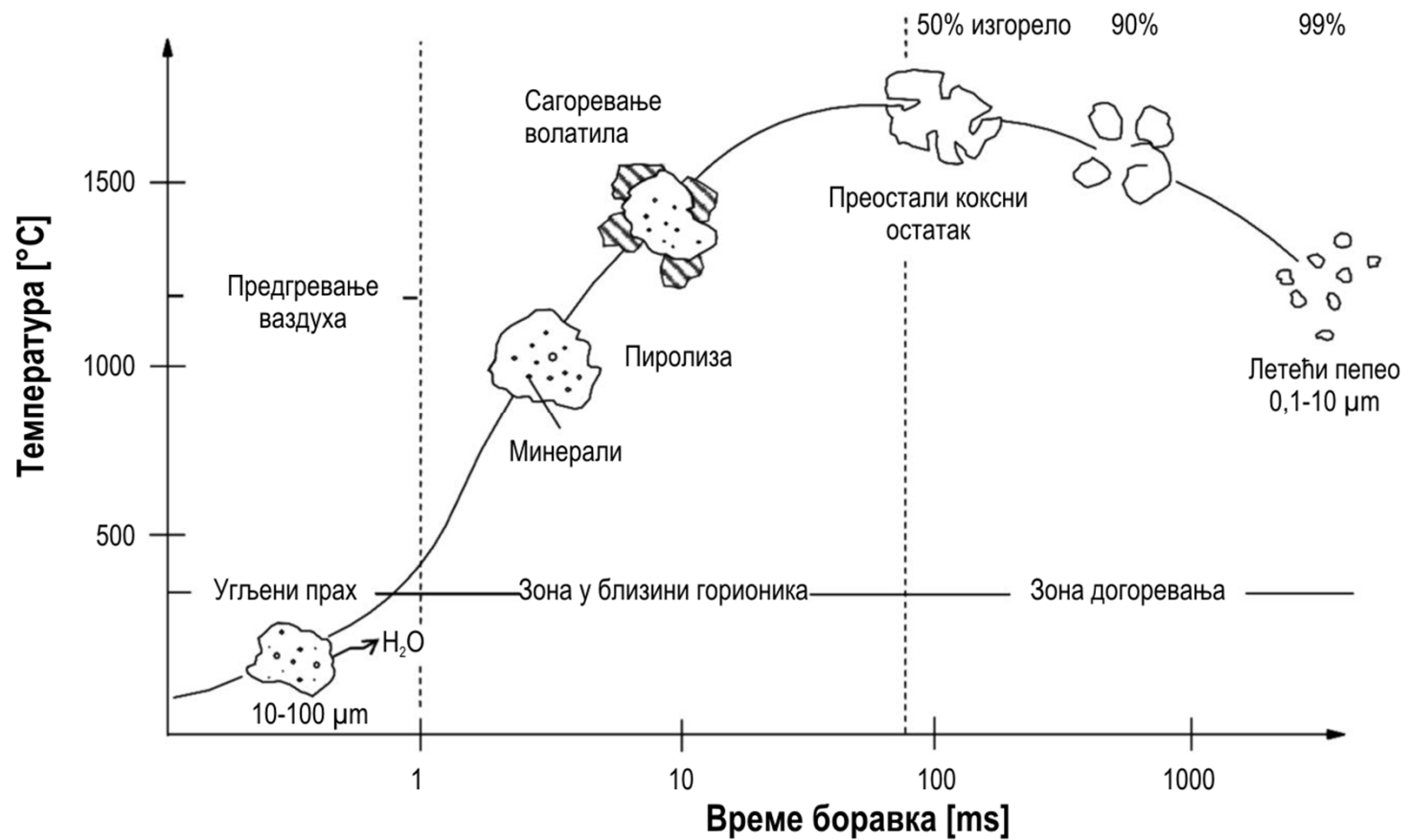

Сагоревање у лету (структура пламена)

Сагоревање у лету (фазе сагоревања)

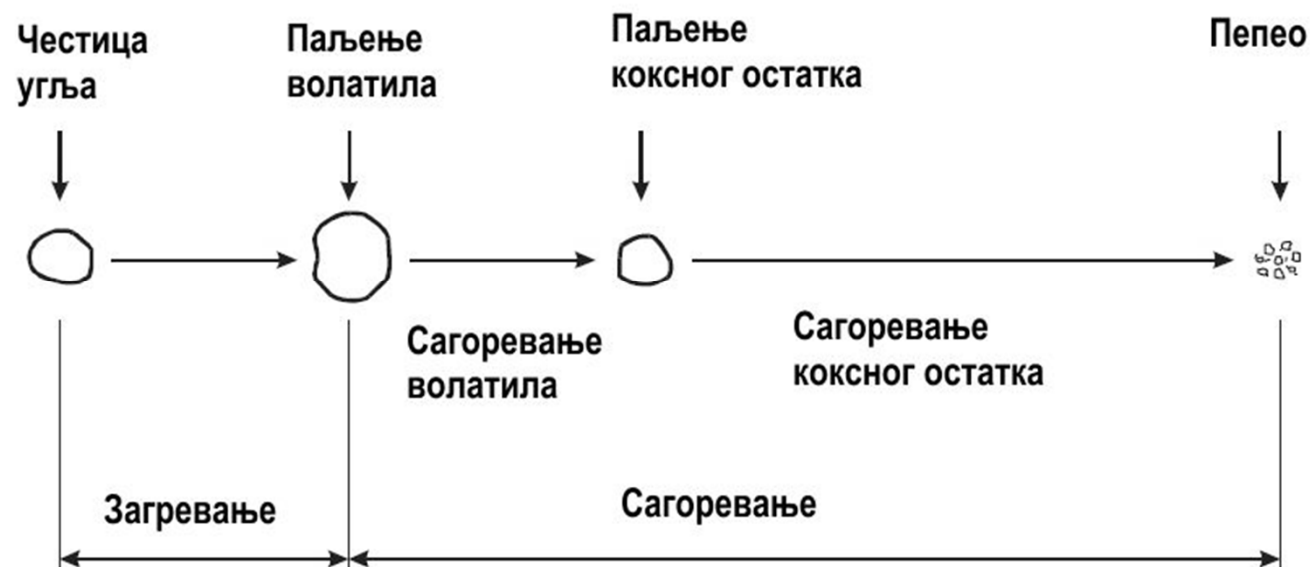

Сагоревање у лету (фазе сагоревања)

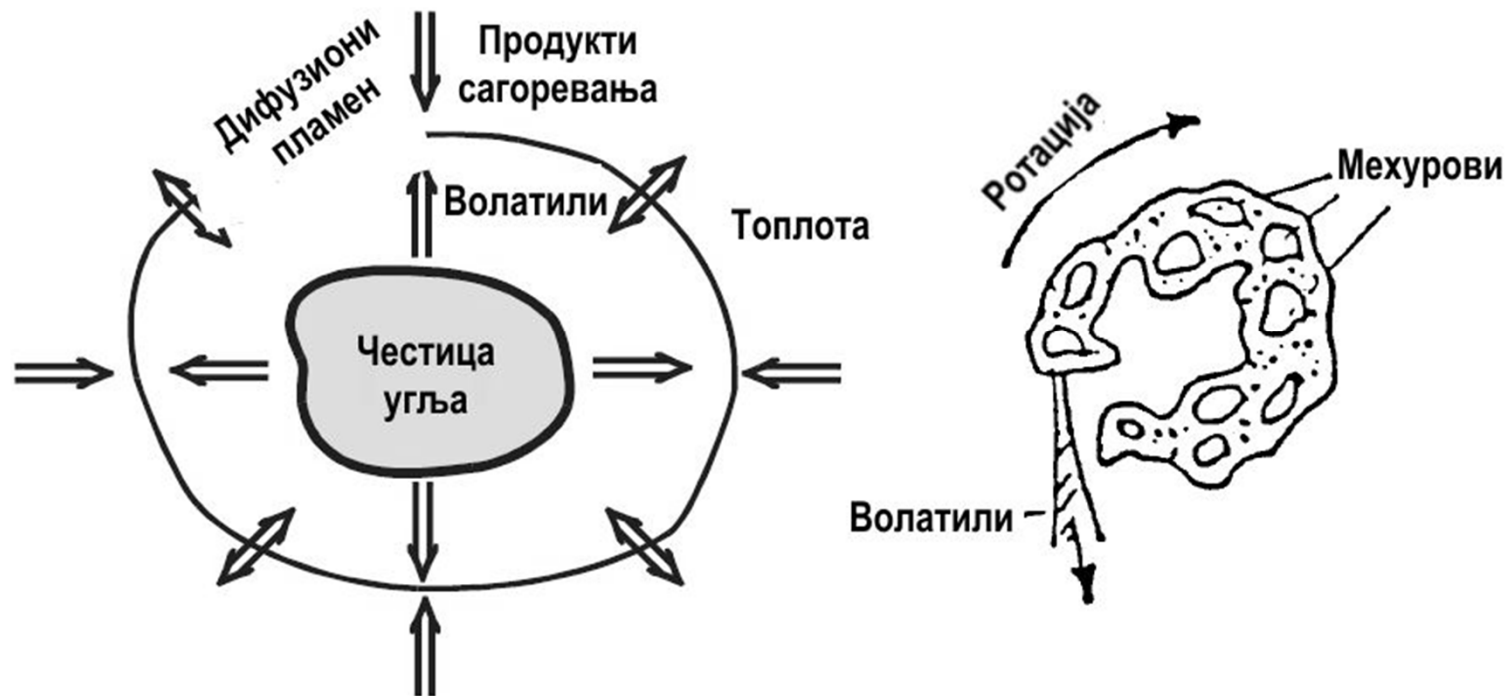

1. Закашњење паљења волатила.
2. Паљење и сагоревање волатила.
3. Закашњење паљења коксног остатка.
4. Паљење и сагоревање коксног остатка.

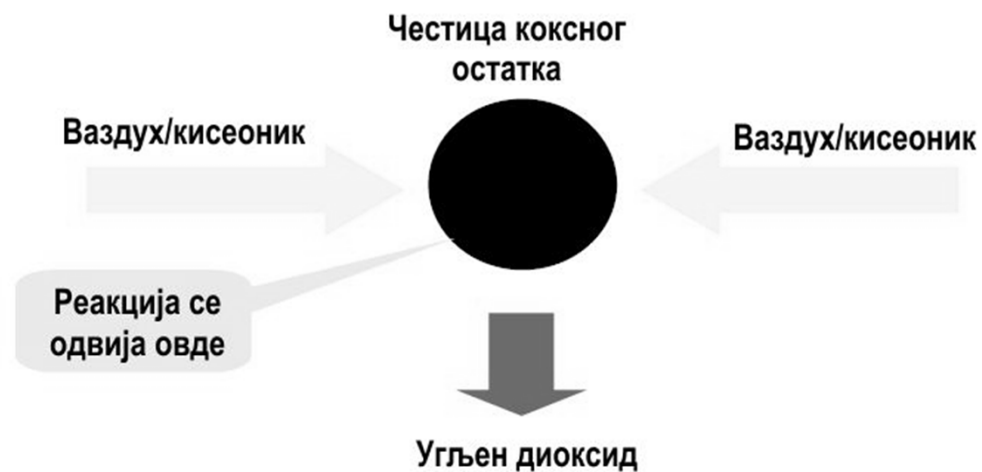

Механизми ослобађања волатила

Једноставни модел сагоревања честице коксног остатка

Најважнији утицајни чиниоци на брзину сагоревања:

1. Хемијски:

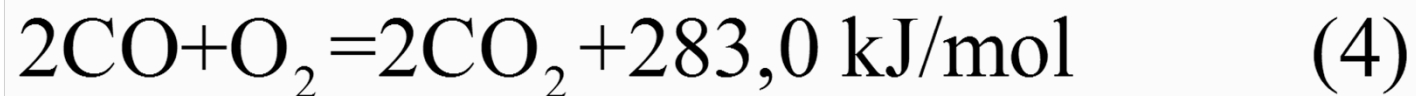
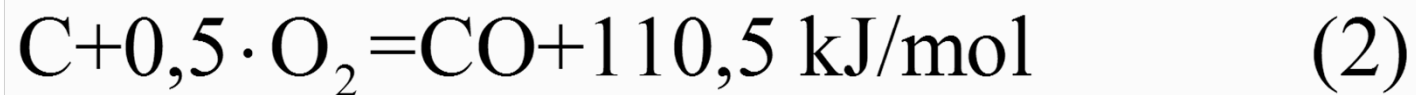
Кинетика реакције оксидације (температура, концентрација кисеоника).

2. Физички:

Транспорт кисеоника до површине честице коксног остатка.

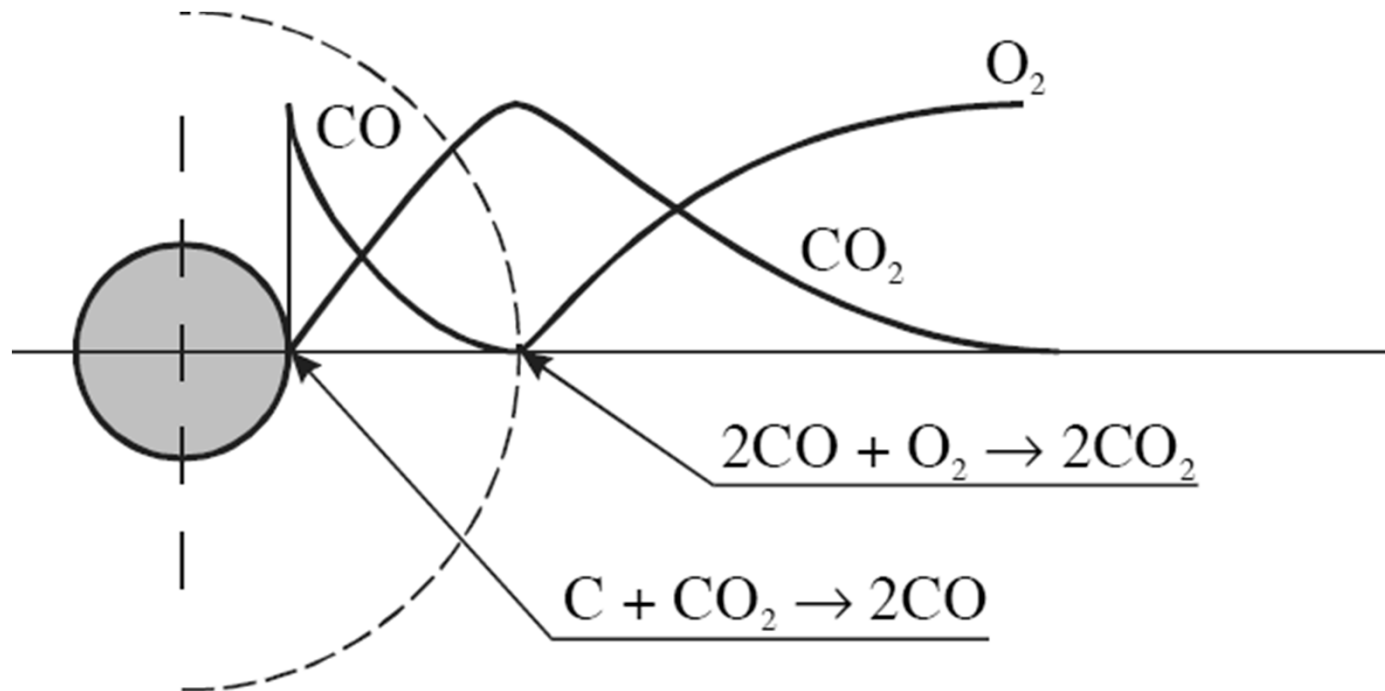

Основне хемијске реакције при сагоревању коксног остатка

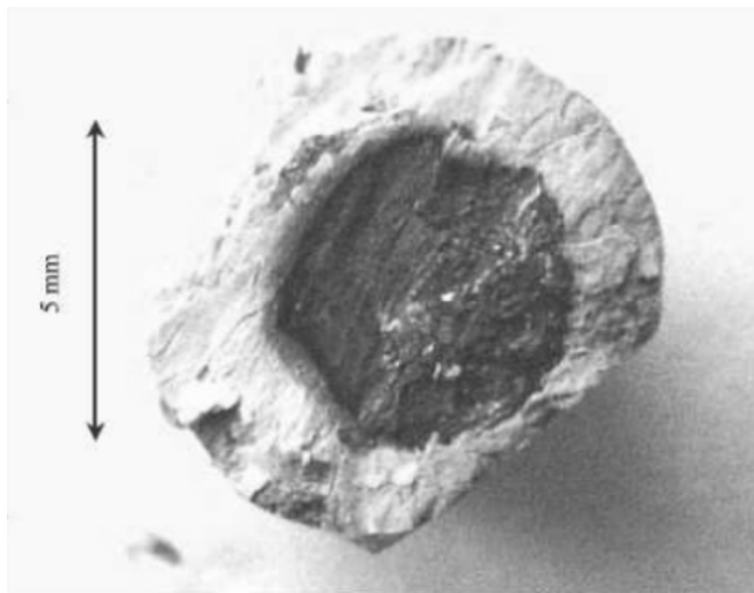

Расподела примарних и секундарних продуката при сагоревању коксног остатка

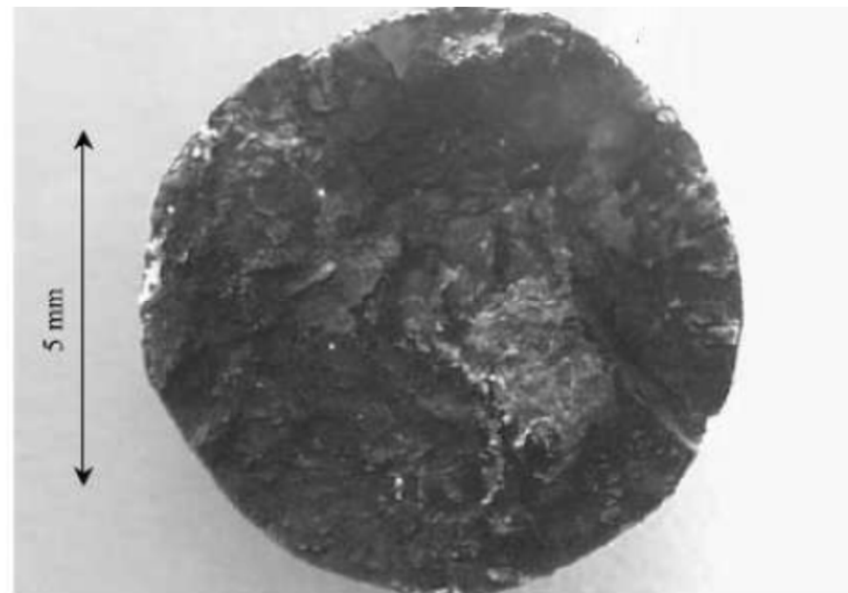

Утицај температуре на ток сагоревања чврсте честице угља

650 °C

450 °C